

3DE JAARGANG - EDITIE 2 - AUGUSTUS 2023

CAMPER- SPROKKELS

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN DE
VLAAMSE MOBILHOMEREIZIGERS

IN DIT NUMMER

Camperen langs de
slagvelden van
weleer- deel 1

Restjes verwerken is
een kunst.

Het interview: de
Tempeliers

Foto: www.instagram.com/palomaontheroadagain

Mijmeringen

Die vroege ochtend begon in schoonheid met een volledige regenboog!

Na de eerste “ho's” en “ha's” werd alles stil. De regenboog dwong bewondering af en emoties kwamen op in alle kleuren...

Hij die altijd zong “Vlieg met me mee naar de regenboog...” was niet meer... deze regenboog zei alles, over het leven van een mens die daarboven ergens was...

Zo schoon en kleurrijk als de dag begon, zo zou deze dag ook eindigen. Alleen was dat 's morgens nog niet geweten. We deden een mini-Safari op een domein waar de Big-five herstelden na gered te zijn geworden van verwondingen en verminkingen door stropers in een natuurreservaat van Z.Afrika. In dit grote domein weet de gids waar de wildernis de dieren verstopt.

Het werd weer stil wanneer de dieren kwamen drinken aan het water. Iedereen hield de adem in, zelfs het korte klikje voor een foto was er te veel aan.

November in Zuid-Afrika betekent Lente. De fris groene natuur met de eerste bloemen toveren het landschap tot een prachtig kleurenpalet!

Die avond in De Grendel, een wijndomein met wijngaarden zover het oog reiken kan, werd bijzonder... Onder de nu nog jonge bladeren groeien straks druiven van de beste soort. Kenners zullen de afdrank van de wereldbekende wijn ervaren als een engel die op je tong pipi doet.

In het restaurant waren de tafels mooi gedekt. Het met zorg uitgekozen porselein, de mooie wijnglazen en de witte en rode wijn kleurden de tafels.

Ik mocht de spreker van die avond aankondigen, een man die een groot deel zijn leven doorbracht in de gevangenis, als bewaker. Hij vertelde zeer ingetogen en respectvol, maar ook met een grote trots over zijn werk en de intense vriendschap met zijn gevangene.... Ik zat mee aan tafel met Christo Brand, de persoonlijke bewaker van Nelson Mandela.

M.R.

We vroegen onze leden wat zij het meeste missen wanneer zij lange tijd onderweg zijn... Hun antwoorden waren zeer gevarieerd maar frieten, Belgisch bier en américain préparé voerden de boventoon.

Mijn douche thuis (netjes gepoetst, water op zelfgekozen zalige temperatuur, regelbare sproeikop ipv zo een kop aan de muur waar veel te weinig of veel te veel druk op zit en vooral alle ruimte).

Een lange zalige douche.

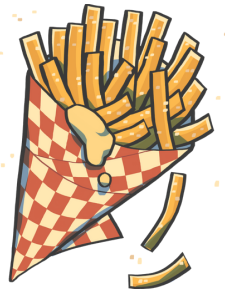
Zelf gemaakte frieten, prepare en eens lang in bad liggen.

Mijn wc

Friet met stoofvlees en een kwakje mayonaise van de frituur.

Een goede film, concert of voorstellingen. Ik heb altijd het gevoel dat ze net de beste films draaien terwijl ik in het buitenland vertoef

Belgisch brood van de warme bakker

Wij onze wekelijkse dansavonden....

American préparé van mijn slager.

Ne goeie blonde Chimay

Mijn Thermomix

Ik kan niet kiezen: onze zelfgemaakte frietjes of ons dagelijks ochtendritueel, opstaan, douchen en een half uurtje in onze jacuzzi liggen

Theater

Frietjes van de frituur

Euhhhhh.... misschien een wat a-typisch antwoord..... mijn mailbox checken

Een tripel van Westmalle of Orval!

Ons gezellig huis, mooie plantjes, poes, tuin. Gewoonweg het "normale" leven

Frietjes van 't kot, een curryworst, een kipcorn en tartaar van het huis

Ik bak thuis zelf mijn brood - dus mijn vers gebakken brood

Mosselen met friet is het eerste als we lang weg zijn geweest

Een "goed" brood

Wij lijden aan wegwee (tegenovergestelde van heimwee) en missen dus niets als we reizen.

Frietjes van 't frituur...

Een goede vette friet.

Fitness en regelmatig sporten, voor de rest....nada

Préparé op ne pistolé (Ik weet het pistolet schrijf je zo maar anders rijmt het niet)

Frietjes met tartare en een brochette

Okee! Ik miste mijn gaming pc. Oplossing : gaming laptop gekocht

Fricandon met puree patatten.

Hier ook préparé van mijne slager met drie broodjes. Een WoW momentje

Camperen langs de slagvelden van weleer

Deel 1 - Verdun en Saint-Mihiel

105 jaar geleden eindigde één van de bloedigste treffens in onze geschiedenis. Een oorlog die volgens velen maar even ging duren maar die vier lange jaren aansleepste en miljoenen levens kostte aan soldaten en burgers.

Nu nog is het landschap van de slagvelden van weleer doorkliefd met loopgraven, bomkraters en schuilplaatsen, ondertussen weer begroeid met groen, waaruit elk jaar opnieuw nieuwe bloemen en planten opschieten, als stille getuigen van het afschuwelijke geweld van toen.

We nemen jullie mee naar deze slagvelden in België en Frankrijk. In dit eerste deel bezoeken we misschien wel het meest gekende, het heeft namelijk de twijfelachtige eer om de bloedigste te zijn van allemaal: het slagveld van Verdun.

Verdun, gelegen aan de Maas, met zo'n 17.000 inwoners, is heden ten dage een rustig provinciestadje. Men kan er wandelen langs de rivier en iets drinken op één van de vele terrassen.

Echter, van februari 1916 tot december 1916, was Verdun het decor van wellicht de bloedigste veldslag van de Grote Oorlog.

Op 21 februari 1916 gaf Generaal Pétain het bevel tot vuren vanaf de stellingen van de stad. Er waren berichten binnengekomen dat de Duitsers zich massaal aan het bewapenen waren om Verdun in te nemen. Verdun, wist de Duitse legerleiding, was de trots van de Fransen. Deze stad innemen zou het tij voor de Duitsers kunnen doen keren. Maar net op tijd voor de Duitse aanval, werd vanuit Verdun, bevel tot vuren gegeven. Er werden naar schatting meer dan een miljoen granaten afgevuurd. De trillingen waren tot in Trier, Parijs en Saarbrücken te voelen, meer dan 170 km ver. Het zou duren tot 15 december 1916, eer de frontlinie weer lag op de plaats waar het in het vroege voorjaar was begonnen. De slag om Verdun zou de geschiedenis ingaan als het symbool van menselijk lijden en van hetgeen wij, stervelingen, elkaar kunnen aandoen, voor een stukje grond.

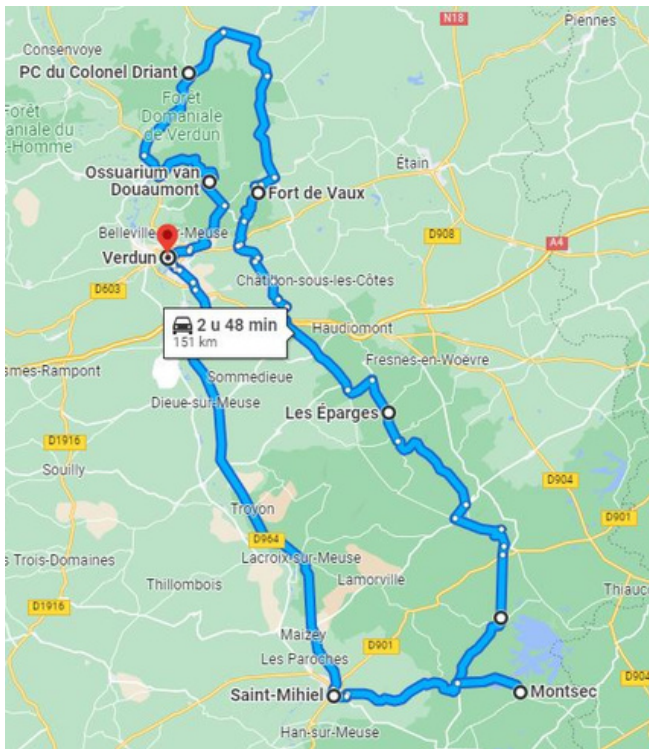
In Verdun vocht ook André Maginot, de latere Minister van Oorlog, die verantwoordelijk zou zijn voor de bouw van de forten van de linie die zijn naam draagt en als verdedigingslinie voor Frankrijk moest dienen in eventuele volgende oorlogen.

Aan beide zijden werden er tijdens de slag om Verdun enorme verliezen geleden: in totaal 700.000 doden, vermisten en gewonden.

Voor Generaal Pétain heeft deze slag geen windeieren gelegd, zijn ster steeg en bereikte zo'n hoogte dat hij bij het begin van de tweede wereldoorlog regeringsleider werd voor de collaborerende Vichy-regering.

Hij zou na de Tweede Wereldoorlog tot levenslang worden veroordeeld wegens hoogverraad en heulen met de vijand. Hij overleed op 95-jarige leeftijd in de gevangenis. Zijn verzoek om in Douaumont begraven te worden werd verworpen.

We nemen jullie vanuit Verdun mee doorheen “het rode vierkant”, zo genoemd door Dr. H. Jonker in zijn boek over Verdun “Sporen van een slag”. Nergens ter wereld is de grond zo doordrenkt van menselijk bloed als op dat gebied van slechts enkele vierkante kilometer. We reizen via de vernietigde dorpen “les villages détruits” naar de slagvelden van Saint-Mihiel.

Zoals reeds eerder gezegd is Verdun nu een rustig provinciestadje maar toen in 1916 het Franse leger er zich vestigde met een ijzeren wil om deze stad nooit in vijandelijke handen te laten vallen, zag het er heel anders uit.

Om een goed beeld te krijgen van het leven van de Franse soldaat “le poilu”, zoals hij werd genoemd in de Eerste Wereldoorlog, moeten we zeker een bezoek brengen aan de ondergrondse citadel van Verdun.

De onderaardse gangen werden gegraven tussen 1886 en 1893. Toen de oorlog begon in 1914 waren er 4 kilometer onderaardse gangen, doorheen de oorlogsjaren is dit uitgebreid naar 7 kilometer. Met een treintje kan je enkele van deze gangen bezoeken.

Vlakbij de citadel vind je “le carrefour des Maréchaux”, het “kruispunt der maarschalken”. In een park kan je de standbeelden bekijken van de maarschalken die Frankrijk hebben gediend in de oorlog van 1870 en de Eerste Wereldoorlog.

In het centrum van de stad vind je het “Monument à la Victoire et aux Soldats de Verdun”. Onthuld in 1929 biedt het, eens je de 73 trappen hebt beklommen, een mooi zicht over de stad. In de crypte liggen de repertoria met de namen van de soldaten die de medaille van Verdun kregen.

Wandel van daaruit richting de Maas en bewonder de oude stadspoort La Tour Chaussée uit de 14de eeuw. Steek de Maas over en bezoek het War Memorial dat gewijd is aan alle oorlogen waar het Franse leger in betrokken is geweest. Verdun is echt een bezoek waard.

Spring even binnen in de toeristische dienst waar je een handige folder met alle bezienswaardigheden kan verkrijgen met een uitgestippelde wandeling.

Het is in de ondergrondse citadel van Verdun dat Korporaal August Thin op 10 november 1920, in opdracht van de toenmalige president André Maginot, één kist moest kiezen uit acht. De gesneuvelde soldaat in die kist zou begraven worden in Parijs onder de l'Arc de Triomphe en “de onbekende soldaat” worden. August Thin kiest de zesde kist. Hij wou tegelijkertijd eer betonen aan zijn eigen regiment, het 132ste. Door de cijfers op te tellen kwam hij bij zes uit.

De overige zeven soldaten, die in Frankrijk de geschiedenis zijn ingegaan als “les recalés de l'histoire”, “de verlorenen in de geschiedenis”, werden begraven op de necropolis van Faubourg Pavé in Verdun aan de voet van het kruis. Er is een inlevingssessie voorzien in de citadel die je daar kan herbeleven.

We verlaten Verdun in noordelijke richting en rijden het grote Fôret Domaniale de Verdun binnen. Al na iets minder dan 10 kilometer bereiken we een eerste van negen verwoeste dorpen in de omgeving: Fleury- devant- Douaumont.

Dit dorp en de andere waren ongelukkig gelegen op de frontlinie en er leven of wonen was onmogelijk geworden.

Trouwens, alle negen dorpen bestaan nog als gemeente. Ze hebben elk een gemeenteraad met drie leden, dit omdat deze "gesneuvelde" dorpen nooit zouden vergeten worden. Zes van de negen dorpen zijn nooit heropgebouwd. We verplaatsen ons noordwaarts doorheen het woud en houden halt aan het Ossuaire de Douaumont.

Deze plek is een plek waar men stil wordt en waar men zich even moet bezinnen over de gruwel van de oorlog. Het ossuarium bevat de beenderen van 130.000 niet-geïdentificeerde soldaten. Op de begraafplaats bevinden er zich ook nog 15.000 graven met een apart stuk voor islamitische militairen, waarbij voldaan werd aan de richtlijnen van de Islam. De graven staan allen naar Mekka gericht.

Het monument is 137 meter lang. De toegangspoort staat onder een 46 meter hoge toren, met daarin een trap met 200 treden, die leidt naar de bronzen klok en een bakken met vier draaiende lichten in rood en wit. Onder de tombes in de 18 nissen bevinden zich de beenderen. Als men naar de achterzijde van het gebouw gaat, kan men ze door kleine venstertjes zien liggen. Ga even voor het gebouw staan en laat de symboliek van de vorm tot je doordringen. Het lijkt wel een zwaard dat tot aan het gevest in de grond is gestoken.

Overal in het woud rondom ons, zijn er tal van plekken te bezoeken: resten van loopgraven (Tranchée des Baïonettes, Le Boyau de Londres, Retranchement X, ...), resten van bunkers, (Abri-Caverne des Quatre Cheminées, Abri de combat PC119, Batteries et Magasins à Munition MF3, Ouvrage de Froideterre...), gedenktekens voor soldaten en officieren (Memorial to Two unknown Soldiers of France, Memorial Marshall Jean de Lattre de Tassigny, het Austro-Hungarian War Memorial,...).

René Pigeard was 20 jaar in 1914. Hij was geboren in de Yonne en werkte als drukker. Hij werd gewond in Verdun in 1916 en gevangengenomen in 1917. Hij stierf door elektrocutie toen hij wou ontsnappen uit het krijgsgevangenkamp. Deze brief schreef hij naar zijn vader toen hij in het hospitaal lag na zijn verwonding.

Lieve vader,
In de brief die ik naar mama schreef, vertelde ik haar alles over het geluk dat ik nu ken om mijzelf na zo lange tijd terug te vinden, en dat dankzij een stukje metaal. Kan je je inbeelden hoe het voelt eindelijk weer het leven te voelen, het is bijna gek: uren stilliggen zonder ook maar één keer het fluitende geluid van een obus te horen boven je hoofd, je volledig kunnen uitrekken in een eigen bed, proper water hebben om te drinken en niet als een bende wilde dieren rond een bomkrater vechten voor een beetje vuil en modderig water, iets kunnen eten dat warm is en vooral genoeg, iets eten waar er geen aarde of modder in zit, als we al iets te eten hadden. Zich kunnen scheren, schoenen uittrekken en goedendag zeggen aan diegenen die blijven.

Begrijp je, al dat geluk is teveel ineens...
Wakker worden en een laan met compleet groene kastanjabomen zien, vol leven in plaats van kleine bossen waar er geen boom meer leeft. Eindelijk iets zien dat groeit in plaats van iets te zien dat vernietigd is. *

We reizen verder noordwaarts en na een bezoek aan het Fort van Douaumont, stoppen we onderweg nog in Douaumont, Louvemont-Côte-du-Poivre en Beaumont-en-Verdunois, nog drie verwoeste dorpen. Iets voorbij dit laatste dorp houden we even halt aan de splitsing van de D905 en de D125.

Dit oord wordt Le Bois des Caures genoemd en was het decor van verschrikkelijke gevechten op die bewuste 21 februari 1916.

Hier vocht Luitenant-Kolonel Emile Driant met zijn 1200 Chasseurs voor enkele meters grond. Driant werd door zijn kameraadschappelijke houding naar zijn manschappen toe, door hen op handen gedragen. Hij klaagde ook de tekortkomingen aan het front rechtstreeks aan bij de Franse president, wat hem niet geliefd maakte bij de legerleiding, met name Generaal Joffre. Hun positie was onhoudbaar: ze zaten midden in het zwaarste artilleriebombardement in de geschiedenis en tegenover een overweldigende overmacht. Toen ze rond de middag op 22 februari bijna volledig omsingeld waren, blies Driant de aftocht. Het volgende moment werd hij in het hoofd geraakt en viel dood neer. Het waren de Duitsers die zijn vrouw lieten weten dat haar man eervol ter plekke werd begraven en dat zijn graf zorgvuldig zou bewaard blijven tot er weer vrede zou zijn.

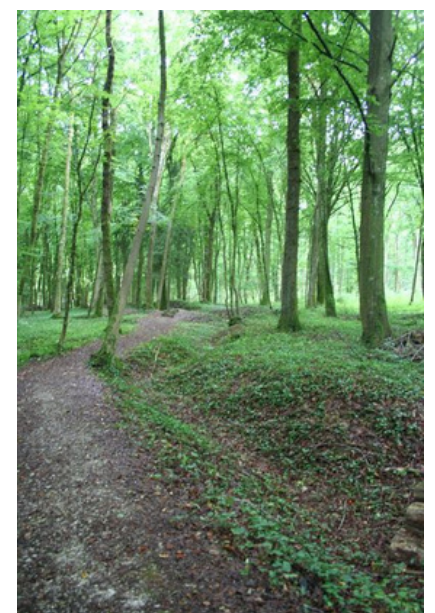

Men kan de bunker bezoeken waar hij tussen zijn manschappen vertoefde, het provisoire graf, de plaats waar hij viel en de gedenksteen ter ere van hem en zijn Chasseurs. Er is een kleine parking van waaruit men de verschillende sites kan verkennen.

We verplaatsen ons naar het zuidoosten. Onderweg passeren we nog de verwoeste dorpen Ornes, Bezonvaux en Vaux-devant-Loup. Dit laatste dorp werd, in tegenstelling tot de andere, zowat 500 meter verder weer heropgebouwd.

Het Fort de Vaux is ook zeker een bezoek waard.

We verlaten het grote slagveld van Verdun in zuidelijke richting en bereiken Les Eparges.

We moeten naar het begin van de Grote oorlog voor de geschiedenis van deze streek. Al vanaf september 1914 maakten de Duitsers van de heuvelrug van Eparges een ingenieus netwerk van blockhäuser en loopgraven. Immers, het hoogste punt van deze heuvel bevindt zich op 350 meter hoogte en biedt een enorm panorama op de omgeving, op amper 20 kilometer van Verdun. Midden april 1915 begon hier de "mijnenoorlog" die zou duren tot september 1917. Deze slag had tot gevolg dat er enorme kraters ontstonden, waarvan er nu, 106 jaar later nog 18 duidelijk te zien zijn.

Beide partijen verloren hier 50.000 man.

Het hele bos is nu een staatsbos en overal zijn er gedenktekens en resten van de slag te vinden. Aan de voet van de heuvel vindt men het necropolis van Trottoir. Het werd opgericht in 1915 maar niet alle doden hebben hier hun rustplaats gevonden. Er waren twee eerdere begraafplaatsen die echter compleet verwoest waren door de bombardementen. Dankzij de aanwijzingen van de aalmoezeniers kon men de stoffelijke resten terugvinden. De onbekenden werden bijgezet in een tombe "Les Eparges" in het ossuarium van Douamont.

Ook in deze relatief kleine omgeving, vergeleken met het bos rond Verdun, vindt men overal gedenktekens en resten van bunkers en loopgraven.

Wie Frans heeft gestudeerd, heeft waarschijnlijk ooit wel gehoord van Alain-Fournier, met koppelteken, schrijver van Le Grand Meaulnes, die hier de dood vond.

We rijden verder zuidwaarts en rusten uit aan het wondermooie Lac de Madine. We bevinden ons hier in het Parc Naturel Régional de Lorraine. Er liggen slechts twee dorpjes aan het meer: Heudicourt-sous-les-Côtes en Nonsard.

Eén van de cp's aan Lac de Madine

Christian Bordeching, luitenant in het Duitse leger, was een zoon van een bloemist uit Bremen. Hij was student architectuur en schreef vaak naar zijn lievelingszus, Hanna. Hij sneuvelt op 20 april 1917, hij was 24 jaar oud.

Lieve Hanna,

In je vorige brief vroeg je mij wat ik hier zo allemaal at. In gewone weken krijgen we tweemaal bonensoep met spek, tweemaal bouillon met rijst, één keer groene bonen en één keer rijstsoep met rundsvlees. Wij zouden zelfs het ijzeren deksel van onze kom kunnen opeten. In mijn zak heb ik altijd een lepel bij, zomaar even afgeveegd met papier. Elke acht dagen, probeer ik één nacht zonder mijn laarzen te slapen, elke tien dagen ververs ik mijn kousen en krijg ik mijn soldij van 5,30 Mark. Ik slaap altijd volledig gekleed, mijn voeten in een zak gestoken en mijn mantel erover....

Je zou de latrines moeten zien, ze zijn om je dood te lachen: een simpele balk over een gracht waar we allemaal naast elkaar zitten, kont tegen kont. Kan je je voorstellen hoe dit er uit ziet vanaf de weg er naar toe. *

*Vrij vertaald uit "Paroles de poilus" van Jean-Pierre Guéno - Uitgeverij Librio

Van aan de noordelijke oever van het meer ziet men in de verte al, hoog op een heuvel, la Butte de Montsec, staan. Een bezoek waard, al is het maar om van daaruit de grillige vorm van het meer beter te bekijken.

In tegenstelling tot alle andere gedenktekens die we tot hiertoe bezochten is dit een Amerikaans monument, gewijd aan het Amerikaans offensief dat werd geleverd in de laatste maanden van de oorlog op het slagveld van Saint-Mihiel, onze volgende stop.

Het slagveld van Saint-Mihiel wordt soms wat vergeten tussen de andere, zoals Verdun, de Somme, de IJzer en de Argonne.

Nochtans was dit geen onbelangrijke saillant, het maakte deel uit van het Honderddagenoffensief die uiteindelijk een einde maakte aan de Eerste Wereldoorlog.

Het stadje en zijn omgeving zijn vanaf september 1914 bezet door de vijand en het duurde tot september 1918 toen de Amerikanen zich tot een aanval waagden onder leiding van Generaal Pershing.

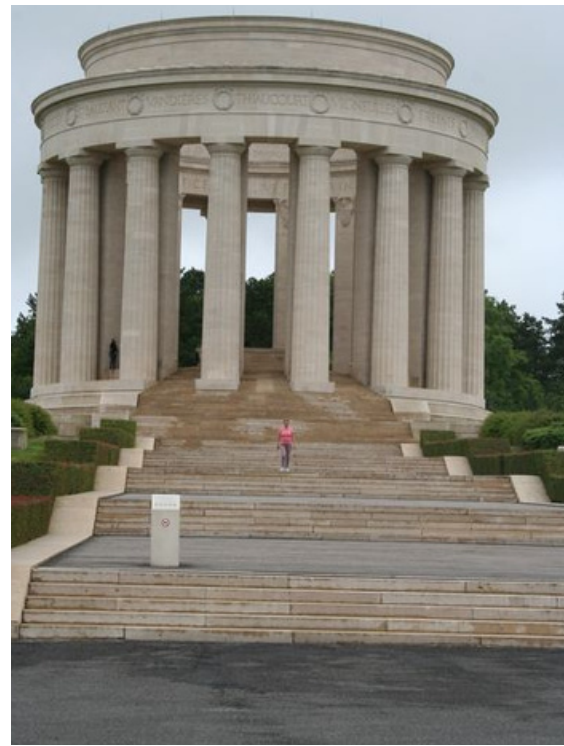
De bedoeling was om de Duitsers terug te dringen tot Metz. Het succes was echter gedeeltelijk, de Amerikanen zouden er wel in slagen Saint-Mihiel te veroveren, maar de Duitsers slaagden er weer in zich in te graven en Metz zou nooit veroverd worden.

Doch de aanval door de Amerikanen was een staaltje van briljante strategie, die leidde tot een ongeziene strijd lust van de manschappen die in het gevecht rechtstreeks werden gesteund door hun initiatiefrijke officieren, waaronder zich ook de latere generaal George Patton bevond.

Tussen la Butte de Montsec en het stadje Saint-Mihiel kan men nog verschillende loopgraven bezoeken, zoals de Tranchée des Bavarois et de Roffignac en de Tranchée de la Soif. Ook het Fort de Liouville is een stop waard.

Het stadje Saint-Mihiel ligt, net zoals Verdun, aan de oever van de Maas en beschikt over enkele architecturale pareltjes. De benedictijnerabdij is vooral bekend voor zijn bibliotheek en de Saint-Michelkerk verdient een bezoekje voor het meesterwerk van Ligier Richier, de beeldhouwer die hier werd geboren: de Pâmoison van de Maagd Maria.

We sluiten onze cirkel in Verdun.

Geboren in de Auvergne, was Marin Guillaumont leraar voor de oorlog. Hij werd gewond en overleefde een gasaanval. Hij stierf acht jaar na de oorlog, in 1926. Zijn vrouw, Marguerite, was net bevallen van hun dochtertje Lucille wanneer hij deze brief schrijft.

14 december 1914, 8 uur 's avonds

Mijn liefste schat,

Ik heb je telegram ontvangen. Wat ben ik blij en tegelijk ongerust! Hoe gaat het met je, liefste, en met ons meisje? Heb je veel afgezien? Was er een dokter bij? Heb je een voedster gevonden? Je telegram was zo kort...

Ik wacht zo op details. Ik vrees zo veel dingen. De geestestoestand waar ik mij sinds vierenhalve maand in bevind heeft een ongelukkige invloed op mij. Zorgen voeden zichzelf. Houd moed, liefste, denk aan ons meisje.

Welke naam heb je haar gegeven? Laat mij het vlug weten. Wat zou ik haar graag zien en hoe ongeduldig ben ik om naar jou toe te komen, maar mijn terugkeer zal nog niet voor direct zijn, ben zeker dat het nog maanden zal duren...*

Praktisch

De route bedraagt 153 kilometer en is dus wel geschikt voor een eerder korte trip, alhoewel je er veel meer tijd kan doorbrengen als je alles onderweg bezoekt.

Er mag niet overnacht worden op de parkings van de verschillende sites en zeker niet aan de verwoeste dorpen. Hou er ook rekening mee dat lukraak gaan rondlopen in de bossen en dus afwijken van de wandelpaden verboden is en bovendien nog steeds gevaarlijk.

We zijn er ons van bewust dat we niet alle sites die het bezoeken waard zijn in dit artikel kunnen opnemen. Er zullen waarschijnlijk genoeg geïnteresseerden zijn in deze periode van onze wereldgeschiedenis die er nog wel enkele kunnen aanraden.

Waar overnachten?

Wij gebruikten de app Park4Night om camperplaatsen en campings te vinden langs deze route.

- Verdun heeft een stadscamping #8270 en toch wel enkele camperplaatsen die zeer centraal gelegen zijn, zoals #16430 (met services, uitgezonderd elektriciteit) en #118586 (zonder services).
- Charny-sur -Meuse heeft een camperplaats van de organisatie Camping Car Park. #115898
- La Ferme du Vallon, op 4 kilometer van de site rond Kolonel Driant, is een privé plaats bij particulieren #22679
- Vaux-devant-Damloup #132484
- Châtillon-sous-les-Côtes, een camping #1948
- Combres-sous-les-Côtes #117191
- Saint-Maurice-sous-les-Côtes Camping Bois Joli #181523
- Hannonville-sous-les-Côtes, camping Foxy-camp #58427
- Le Lac de Madine, de camperplaatsen #2010 - #49576 - #49596 - #348779 en de camping #116279
- Saint-Mihiel, de camperplaats voor de camping #5384 en de camping #10694

Restjes verwerken is een kunst....

Eten weggooien? Niemand doet dat met plezier. Hier volgen enkele receptjes waarmee je de overschotjes kan verwerken.

Pastasaus met ribbetjes

De zomer is volop bezig en de barbecue wordt regelmatig bovengehaald.

Wij, Vlamingen, zijn gekend als Bourgondiërs en met dit idee in het achterhoofd doen we ons boodschappen als we gaan barbecueën en zoals het spreekwoord zegt: onze ogen zijn altijd groter dan onze buik.

Stel, je hebt ribbetjes gekocht voor je gezelschap en er zijn er toch een paar die de kolen of de gas van de barbecue niet hebben gezien, immers, de aperitiefhapjes waren al overdadig en de worsten, hamburgers en brochettes zijn ook al de revue gepasseerd.

Dan maak je toch een lekkere pastasaus met de overgebleven ribbetjes?

Benodigdheden

- Een rest ribbetjes, rauw. Zijn ze droog gemarineerd dan kan je ze zo gebruiken, de kruiden en specerijen zullen wel hun smaak aan de saus geven. Echter, gemarineerd in een gekruide olie, spoel je ze beter af onder de kraan en dep ze dan droog. Zo loop je niet het risico dat de olie verbrandt.
- Een glas witte wijn
- Bouillonblokje bv. Knorr Tuinkruidenbouillon
- 1 blik gepelde tomaten in stukjes (nog restjes tomaten van de barbecue? Ze kunnen er ook nog bij)
- 1 ajuin
- Enkele teentjes look naar smaak
- Facultatief: pepers in alle mogelijke kleuren (misschien ook een restje van de barbecue), typische Provençaalse groenten, zoals aubergine en courgette.
- Kruiden naar smaak

Bereiding:

Snij de ribbetjes door zodat ze nog met twee, maximum drie stuks aan mekaar hangen. Snipper de ui en de knoflook fijn en stoof ze even aan in olijfolie tot ze glazig zijn.

Voeg de ribbetjes toe en laat ze aan alle kanten een beetje bruin bakken. Overgiet met het glas witte wijn en verkruimel het bouillonblokje er over. Laat de alcohol even verdampen en kieper het blik tomaten en de eventuele verse tomaten in stukjes gesneden bij. Spoel het blik even om met water en voeg dit ook toe.

Kruid met je favoriete kruiden en specerijen.

Laat één tot anderhalf uur zachtjes stoven en voeg halverwege de eventuele groentjes toe.

Haal daarna de ribbetjes uit de saus – het vlees is ondertussen botermals – en schraap met een mes het vlees van de beentjes. Doe het vlees terug in de saus. Je zult zien: de saus is tamelijk dik, daar heeft het collageen uit de botjes voor gezorgd. Dien op met je favoriete pasta en vergeet de Parmegiano Reggiano of Grana Padano niet op tafel te zetten.

Extra-tip !

Zijn er ook nog barbecueworsten of chipolata's die het rooster van de barbecue niet hebben gehaald? Knijp het gehakt uit en draai er balletjes van. Laat ze even apart rondom rond bruin bakken in de olijfolie en voeg ze halverwege de kooktijd toe aan de pastasaus.

Tartiflette van kaasrestjes

We houden van lekker eten en als we in Frankrijk een supermarkt binnenlopen of een marktje afstruinen hebben we gegarandeerd altijd een ruime hoeveelheid Franse kazen in onze winkelkar of mand gelegd.

Echter, als je maar met zijn tweetjes bent, kan je moeilijk de hele week Franse kazen eten.

We kunnen het welbekende recept van Tartiflette, dat volgens traditie met Reblochon wordt gemaakt, aanpassen met wat er in onze ijskast is blijven liggen.

Voor diegenen die geen oven in de camper hebben: dit is een perfect recept voor de Omnia-pan.

Benodigdheden:

- Enkele restjes kaas. Beperk je tot drie soorten, bv. twee schimmelkazen (Brie en Camembert gaan wonderwel goed samen) en één harde kaas, bv. Comté of Beaufort die je kan raspen.
- Hard kokende schatjes van patatjes
- 1 ajuin
- Spekblokjes
- Peper en zout

Bereiding:

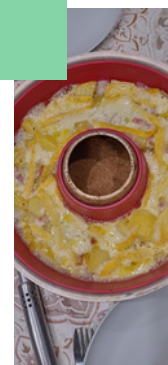
Schil en snij de aardappelen in schijfjes. Kook ze net gaar. Snipper de ajuin fijn.

Smelt in een braadpan een flinke kluit boter en laat de ajuin en spek aanstoven. Voeg de aardappeltjes toe en schep regelmatig om. Ze hoeven niet te kleuren, enkel te glimmen van de boter rondom rond.

Schep het geheel in een ovenschaal of in de siliconenvorm van de Omnia. Snij de schimmelkazen in sneetjes en schik ze dakpansgewijs tussen het aardappelmengsel. Strooi als laatste de geraspte harde kaas erover. Gebruik hier niet te veel van, een heel dun laagje volstaat.

Laat mooi bakken tot de kazen gesmolten zijn en ze zich een weg hebben gezocht tussen de patatjes.

Serveer met bv. een groene salade of een "schelle" rauwe hesp, Cobourg of Auvergne... Een wit wijntje, genre Riesling of Pinot Blanc of ook de raclette-wijn Aprémont, smaakt hier voortreffelijk bij.

Extra tip !

De komende winter nog een overschot van een raclette-schotel? Ook deze kaas leent zich goed voor dit gerecht.

Opgevulde portobello

Nog eentje met de Omnia!

Iedereen heeft dat reeds eens gehad. Er schieten van de kaasschotel verschillende restjes over, maar te weinig om er een lunch mee te voorzien en te veel om weg te gooien. Maak er in de Omnia een lekker voorgerecht of lunchgerecht van.

Benodigdheden:

- Kaasrestjes (dat kan van alles zijn, maar volgende types lenen zich heel goed voor dit recept: Delice de Bourgogne, Boursault, Chaource, Chèvre, Gorgonzola of Blue de Bresse (van deze twee laatste echt maar een restje, want dit smaakt erg door).
- Portobello-champignons of gewone grote bruine of witte champignons (afhankelijk van hun grootte zijn drie per persoon ideaal als lunch)
- 1 sjalot
- Enkele teentjes look
- Wat peterselie
- Een half chilipepertje (mag ook een restje zijn)

Bereiding:

Haal de voetjes uit de champignons en kuis de hoeden een beetje op. Bestrijk de siliconenvorm van de Omnia met wat olijfolie. Schik er de champignons rondom rond in.

Hak de voetjes heel fijn samen met het sjalotje, de teentjes look, het chilipepertje en de peterselie. Meng er met een vork de kazen door tot het een homogene pasta wordt. Is het wat aan de droge kant, kan je altijd een beetje room of melk toevoegen.

Schep de vulling in de champignonhoedjes en geef ze een druppeltje olijfolie mee. Ga er even met de pepermolen over en als je geen te zoute kazen hebt gebruikt, is een beetje grof zout ook een lekkere toevoeging.

Een twintigtal minuutjes in de Omnia tot de champignons gaar zijn.

Pastagerecht met geitenkaas

Bij je kaasaankopen kon je ook niet weerstaan aan enkele sneetjes “büche de chèvre”? In dit heerlijk romige pastagerecht kan je de overschot kwijt.

Benodigdheden:

- Een dikke snede of twee dunnere büche de Chèvre, maar ook een type Chavroux is hiervoor geschikt.
- Enkele champignons
- Spekblokjes
- 1 brickje dikke volle room
- Een handvol peterselie
- Fijne spaghetti of capellini

Bereiding

Doe de volle room in een mengbeker en prak er met een vork de geitenkaas fijn in. Heb je een mixer bij de hand? Dan kan je die zeker gebruiken.

Snij de champignons in schijfjes en bak samen met de spekblokjes in een beetje olijfolie.

Kook de pasta volgens de aangegeven tijd. Giet af, maar niet alvorens een kopje kookwater te hebben genomen.

Je gebruikt het misschien niet, maar toch...

Doe het kaas-roommengsel in de pan waarin je de spaghetti hebt gekookt. Laat het even pruttelen en voeg de pasta in delen toe. Roer goed om, tot de dikke saus zich vastzet aan de slierten. Te droog? Hier komt het beetje kookwater van pas.

Doe er als laatste de champignons en spekblokjes bij. Roer nog éénmaal om en bestrooi rijkelijk met peterselie.

De Tempeliers

Tijdens onze reizen door Europa passeren we regelmatig tempeliersdorpen of -burchten en -kastelen. Het zijn meestal prachtige bouwwerken die soms de tand des tijds of verwoesting tijdens oorlogen niet overleefd hebben en eenzaam in het landschap staan als getuigen van een lang vervlogen ridderorde.

Het is niet te verwonderen dat vele tempeliersdorpen ook een label hebben gekregen en voorkomen op de lijst van “les plus beaux villages de France”.

We kennen allemaal het rode tempeliers- of maltezerkruis op een witte achtergrond dat is te zien in op de vlaggen die wapperen boven de tempeliersdorpen.

De gehele geschiedenis van deze christelijke kruisridderorde wiens volledige naam “Orde van de Arme Ridders van Christus en de Tempel van Salomo” is, hier uit de doeken doen zou te lang worden. Het aantal boeken en kronieken die in de loop der eeuwen over dit onderwerp zijn geschreven moet enorm zijn. Daarom gaan wij ons hier beperken tot enkele hoogtepunten die kunnen volstaan als achtergrondinformatie wanneer we deze bouwwerken en dorpen bezoeken.

De naam Bernard de Clairvaux blijft onlosmakelijk verbonden met de Tempeliersorde als stichter, maar eigenlijk zijn er heel wat meer personen verbonden aan deze orde. Een feit is zeker, ze ontstond in het Noorden van Frankrijk, namelijk in de Champagnestreek.

Ze werd opgericht in het begin van de 12e eeuw en de eerste grootmeester was Hugo de Payns, een edelman uit de buurt van Troyes. Het is hoogst waarschijnlijk dat hij, als jongeman, vocht aan de zijde van België's bekendste kruisvaarder, Godfried van Bouillon, in de Eerste Kruistocht (1096-1099).

Tijdens zijn verblijf in het Heilige Land organiseerde Payns een groepje van negen ridders/monniken die als doel hadden de pelgrims, die rondreisden om de moslims te bekeren, te beschermen. Eén van hen was de Vlaamse ridder, Godfried van Sint-Omaars uit de stad met dezelfde naam. Hij stichtte de eerste Vlaamse Commanderie te Ieper.

Bernard de Clairvaux leverde samen met zijn cisterciënzers de regels van de nieuwe orde, de Tempeliers.

Eén van de belangrijkste regels was de regel van armoede, wat voor gevolg had dat de orde heel rijk werd en in zowel Jeruzalem als in grote delen van Europa grote landerijen met horigen bezat. Immers, edelen die wilden toetreden moesten al hun bezittingen aan de orde schenken. Doordat zij als kloosterorde vrijgesteld waren van belastingen werd de orde één van de belangrijkste bankiers van de toenmalige westerse wereld. Het papier dat wij kennen als “cheque” of “schuldbrief” hebben wij waarschijnlijk aan hen te danken.

La Couvertoirade in Frankrijk

In de beginjaren na de stichting van de orde lag het accent van de Grondregel, goedgekeurd door het Concilie van Troyes, in 1129 door Paus Honorius II, op het beschermen van armen, weduwen, wezen en christelijke bouwwerken. Pas in latere jaren werden meer militaire regels in de bul* opgenomen.

De reputatie van de Tempeliers is op zijn zachts gezegd heel gevarieerd. Volgens de ene geschiedschrijver waren het edelen die alleen goedheid en christelijkheid in zich meedroegen, voor de andere dan weer waren ze vechtersbazen die niet terugschrokken voor menig onschuldig bloedvergieten.

Ze kunnen ook beschouwd worden als de eerste reisagentschappen, want tegen betaling begeleidden ze reizigers naar Jeruzalem.

Voor de ene waren ze geliefd, voor de andere berucht. Getuige van dit laatste is de massa-executie door de moslimleider Saladin van het leger kruisvaarders na de slag van Hattin in 1187.

Hoe dan ook, de rijke orde werd een doorn in het oog van zowel de kerkelijke als de koninklijke overheid.

Het was Filips IV De Schone, van Frankrijk die grote schulden had bij de orde en zich maar al te graag wou verrijken met hun rijkdommen, die aandrang bij paus Clemens V in 1307 om de Tempeliersorde te laten opheffen.

Er werd een lastercampagne rond de Tempeliers geweven door verhalen over godslastering, seksuele uitpattingen en ketterij te verspreiden.

Jerez de los Caballeros, Spanje

Op 13 oktober 1307 werden er in Frankrijk zowat 2000 tempeliers gearresteerd en gevangengezet. Trouwens, deze datum viel op een vrijdag en zou één van de vele beweringen zijn dat daarvan de ongeluksdag "vrijdag de dertiende" is afgeleid. Na een proces van vijf jaar, waarin martelingen van de ridders regelmatig voorkwamen om hen tot bekentenissen te dwingen, werd op 9 april 1312 door de paus de opheffing van de orde uitgesproken. De laatste grootmeester, Jacques de Molay, vond de dood op de brandstapel. Volgens de overlevering zou hij voordat de vlammen een eind maakten aan zijn leven, over zowel de koning, zijn nakomelingen en de paus een vloek hebben uitgeroepen dat ze beiden binnen het jaar zouden sterven.

Merkwaardig genoeg overleden zowel de paus als de koning binnen het jaar. In het geval van de koning werd de vloek zelfs nog uitgebreid. Zijn drie zoons die hem de jaren na zijn dood opvolgden, regeerden maar kort en stierven zonder nazaten, zodat er een einde kwam aan het huis Capet en de troon van Frankrijk overging naar het huis Valois. Was de vloek van de grootmeester uitgekomen? Of is de vloek pas later door deze toevalligheden ontstaan?

*Een bul is een officieel document van pausen, vorsten en universiteiten.

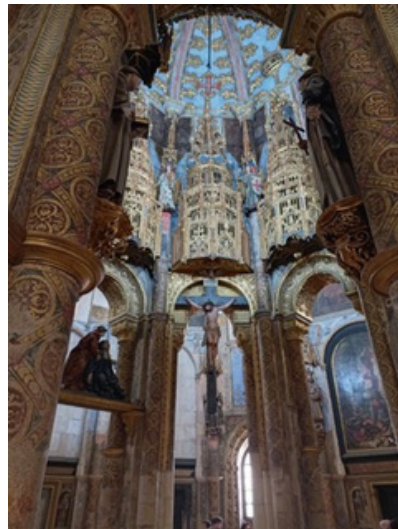
In 2001 werd door een Amerikaanse paleograaf die opzoekingen deed in het Apostolisch Archief van het Vaticaan geheel per ongeluk een document ontdekt dat de geschiedenis is ingegaan als "het perkament van Chinon".

In dit perkament, dat dateert van 1308, verleent Paus Clemens V complete absolutie aan de Tempeliersorde en schuift hij de schuld van hun gevangenneming en vervolging op Filips De Schone.

De orde had in Portugal meer geluk. Als antwoord op de opheffing door Paus Clemens V stichtte de toenmalige Portugese koning Dinis in 1319 de "Ordem da Cavalaria de Nosso Senhor Jesus Christo", waartoe vele Tempeliers toetraden. De orde was eigenlijk nog dezelfde, alleen was de naam nu anders.

Zij financierden, met Hendrik de Zeevaarder en Manuel I als grootmeesters van de orde, talrijke ontdekkingsreizen na de uitdrijving van de Moren.

We hebben de prachtige Tempeliersburcht, die zeker een bezoek waard is, in Tomar te danken aan de orde.

Wie graag iets meer te weten komt over de geschiedenis van de Tempeliers. Het gelijknamige boek van Dan Jones beschrijft de geschiedenis van de orde van het prille begin tot het gewelddadig einde.

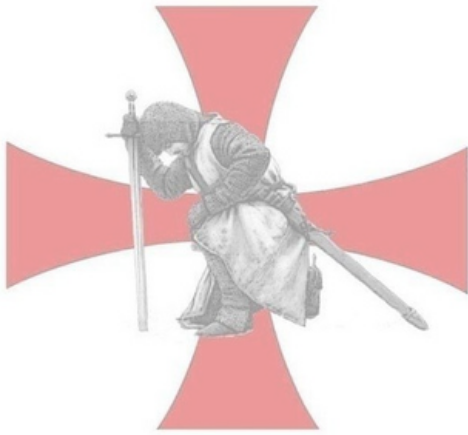
Overal in Europa zijn er sporen te vinden van de Tempeliers en de burchten zijn stuk voor stuk een bezoek waard.

Als we denken dat de Tempeliers tot een ver verleden behoren en de orde volledig is verdwenen hebben we het grondig mis. De orde bestaat nog steeds met zijn tradities en zijn grootmeesters.

We hebben onder onze leden een ridder van de Orde van Andalucia, Spanje en voor België is hij Grand Senechal.

Hij stond ons graag te woord voor een interview.

De orde der Tempeliers bestaat inderdaad nog steeds en heeft wereldwijd nog enkele duizenden aanhangers.

Ze is nu gekend onder de naam "Ordo Supremus Militaris Templi Hierosolymitani" en heeft afdelingen over de gehele wereld.

Het is een niet-gouvernementele organisatie (NGO) en hun leden worden betrokken bij het zoeken naar oplossingen voor conflicten van politieke, etnische of religieuze aard.

Het gebruik van het zwaard als wapen is al lang teruggebracht naar een louter ceremoniële functie.

De organisatie zet zich in voor de armen en de verstotenen der maatschappij zoals de grondbeginselen van de orde bij haar oprichting. Twee voorbeelden van werken zijn het project UN.GIFT (tegen mensenhandel) en het financieren van het boren van waterputten met drinkbaar water in Pakistan en India.

Maar ook nu nog zijn de meningen over de orde verdeeld.

Gilbert is sinds twee jaar lid van onze groep en Tempelier. Hij reist graag rond met zijn vrouw, Linda en combineert hun reizen met het bezoeken van tempeliersbouwwerken en dorpen. Wij danken hem dan ook graag voor zijn bijdrage. Op het ogenblik is Gilbert onder behandeling wegens kanker. Wij wensen hem veel moed om deze ziekte te overwinnen.

Hoe heb je de orde leren kennen?

Ik heb de orde van de Tempeliers leren kennen door mijn interesse in de kruisvaarders en ook omdat ik de Grand Master van de orde "Militar Templarios Andalusia España" persoonlijk al enkele jaren ken. Het is de Grand Master die mij over de lijn heeft getrokken om toe te treden waarvan ik tot op heden geen spijt heb, ik heb dan enkele boeken gekocht om me te verdiepen in hun materie: "De tempeliers van de lage landen", "De tempeliers" en "De kruisvaarders".

Wat trok je zo aan in hun tradities dat je wilde toetreden?

De vriendschap en voor wat de orde staat: behulpzaam zijn op alle vlakken. De orde staat ook voor het helpen van mensen in nood zowel financieel als hulp in allerlei dingen zoals kledij, eten, enz.

In Spanje komen we verschillende keren samen met tempeliers van over de hele wereld. Bij onze laatste samenkomst waren we met Spanjaarden, Fransen, Nederlanders, Polen, er was een delegatie uit Jeruzalem en natuurlijk Belgen. De Vicaris Generaal uit Italië kon niet aanwezig zijn door Corona.

Maakt de orde deel uit van je dagelijks leven?

Ik werd geridderd door de Aartsbisschop van Polen en dan bevorderd tot Commandeur van België en nu ben ik Grand Senechal van België. Met deze titel van Grand Senechal ben ik verantwoordelijk voor België en de tussenpersoon met de Grand Master.

Ik ben er dus dagelijks mee bezig om oplossingen te zoeken bij verschillende vragen en problemen. Ik doe dit zeker niet alleen, ik heb een goed bestuur maar de vragen en problemen lopen allemaal via mij naar de Grand Master.

De Senechal is ook de eerste plaatsvervanger van de Grand Master die hem moet vervangen als deze ziek is of zich in een ander land bevindt.

We komen een paar keer per jaar samen als bestuur. We doen ook videogesprekken indien nodig.

Krijg je soms kritiek en moet je je soms verdedigen omdat je Tempelier bent? Hoe ga je daar mee om?

Kritiek heb ik nog niet ondervonden, integendeel, de mensen tonen interesse en stellen vragen hoe het is om tempelier te zijn en hoe ze ook eventueel kunnen toe treden tot de orde.

De Orde bestaat iets meer dan 900 jaar. Zijn de grondbeginselen nog dezelfde?

De grondbeginselen waren vroeger: de pelgrims beschermen tegen de Moslims in het heilig land, maar dit is nu veranderd. We proberen de mensen te helpen in de mate van het mogelijke maar voeren nu geen oorlog meer, onze zwaarden zijn nu enkel ceremonieel.

Heerst er een zekere hiërarchie in de orde van vandaag en is er veel communicatie tussen de afdelingen onderling?

De hiërarchie van de tempeliers die wij hebben is het volgende: de Grand Master en de Grand Dame, de Grand Senechal, de Grand Commander, de Commander, de Drapier, de Master of Arms, de ridders, de postulaten en de Novices. Er is dan ook nog de eerste dame. Er is normaal ook 1 keer per jaar een samenkomst van de Grand Master, soms ook via videochat.

Heeft toetreden je leven veranderd?

Ik ben wel veranderd. Ik ben meer gaan nadenken over dingen en probeer daarover antwoorden te vinden. Onze reizen gaan meestal gepaard met het bezoeken van dorpjes waar de tempeliers hebben verbleven, natuurlijk in de mate van het mogelijke.

Wat is voor jou het mooiste, nog te bezoeken overblijfsel van de oude orde, in Europa?

Wij hebben al heel veel bezoeken gedaan aan de dorpjes van de orde in verschillende landen, maar voor mij persoonlijk is in Frankrijk Ste-Eulalie-de-Cernon met de commanderij het mooiste. La Couvertoirade vind ik ook heel mooi.

Op ons verlanglijstje was nu voorzien:

Portugal: Tomar, waar de orde ooit gevestigd was, met een kasteel.

Spanje: Jerez de los Caballeros, bijna een verplichte stop naar het zuiden, waar zich de Torre Sangrienta, "de bloedige toren" (zie foto eerder in dit artikel) bevindt, doordat de toenmalige Paus de orde ophief en de hardnekkigste tempeliers van de toren werden gegooid.

En Monzon, het kasteel van de tempeliers, zouden we bezocht hebben maar door mijn behandeling hadden we geen tijd, hopelijk kan ik dit nog eens verwezenlijken.

De badstad Peñíscola aan de Costa Azahar, Spanje. De Tempeliers bouwden deze burcht op de grondvesten van het bestaande Alcazar na het uitdrijven van de Moren.

Je was onlangs op een riddering in het Zuiden van Spanje. Hoe verloopt zo'n dag?

Bij een riddering komt heel wat werk kijken, zoeken naar een locatie en zorgen voor de nodige vergunningen, uitnodigingen versturen, zorgen voor overnachtingen in B&B's, hotels enz. Bij ons was de locatie dit jaar een mooie kapel in Albox, de kapel wordt mooi versierd en de dag zelf is alles tot in de puntje geregeld.

De ridders zitten dan samen om de postulanten-deze die geridderd willen worden-te verwelkomen.

De ridders zijn dan in volle uitrusting met zwaard, de postulanten kunnen pas hun tabbaard en mantel aandoen als ze geridderd zijn. Ze krijgen dan ook hun zwaard, daarna worden ze begroet door de andere ridders die dan hun zwaard boven de nieuwe ridders heffen. De nieuwe ridders worden omhelsd met een dikke knuffel.

Na de riddering is er brood met wijn voor alle aanwezigen. De riddering wordt normaal geleid door de Vicaris Generaal, maar zoals al hoger vermeld was deze door corona afwezig. Nu werd dit gedaan door de plaatselijke priester.

Na de riddering is er dan een maaltijd. Dit gebeurt op een andere plaats.

's Avonds is er dan een feest met eten, drinken, muziek en dans, enz. Daar worden ook de certificaten en medailles uitgedeeld aan de nieuwe ridders. Daarna is het tijd om te gaan slapen.

De volgende dag was er een bezoek aan de burgemeester van Albox en worden er uitstappen besproken.

Dit jaar was er ook een herdenking gewijd aan 3 overleden Tempeliers: Alan uit Engeland, Bobby uit Amerika en het paard van de Grand Master.

Je bent Grand Senechal in de Belgische afdeling van de orde. Wat houdt dat juist in?

Grand Senechal is in feite de tweede in rij en is de eerste plaatsvervanger van de Grand Master en alsook de tussenpersoon tussen het dagelijks bestuur en de Grand Master zodat deze zich met andere dingen kan bezig houden.

Wat betekent concreet de orde voor jou en wat zou je zeggen aan mensen die met het idee rondlopen te willen toetreden?

De orde is voor mij zeer waardevol. Je leert mensen kennen van over de hele wereld die met dezelfde gedachten leven.

Zo goed als iedereen kan Tempelier worden. Je wordt het door zelf te vragen of je wordt gevraagd. Eerst ben je één jaar postulant. Dat jaar wordt gebruikt door medewerkers van de orde om na te zien of je wel geschikt bent als ridder. Eerlijkheid staat voorop. Als er iets gevonden wordt van bedrog of leugens waarbij je bij betrokken bent, past dit niet in de orde en kom je er niet in.

Tips voor herfsttrips

De zomer is nog volop bezig, maar toch, binnen een zestal weken mogen we de herfst verwelkomen, het seizoen waar kleuren de hoofdtoon vormen en die, als de weergoden ons gunstig gezind zijn, nog hele mooie zonnige, zelfs warme dagen kan bieden.

In Duitsland zijn enkele streken te vinden die de moeite waard zijn om te bezoeken. Is het niet door hun aanbod aan bezienswaardigheden, dan misschien wel door hun schoonheid in de herfst.

Het Teutoburgerwald

Het Teutoburgerwald is een bergrug die zich uitstrekt over een lengte van 105 kilometer en zich bevindt in de deelstaten Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen. Het laagste punt ligt bij Bevergern en het hoogste punt ligt in zuidoostelijke richting, de Barnacken, een heuvel van 446 meter hoog.

De afstand tussen Bielefeld, wat beschouwd wordt als de hoofdstad van het gebied, en Brussel is net geen 400 km en heeft een oppervlakte van 1.220 km² wat het tot een ideale uitstap maakt voor een herfstvakantie.

Oorspronkelijk heette dit gebied de Osning. Echter in het begin van de 19e eeuw veranderde men de naam in het Teutoburgerwald toen geschiedschrijvers vaststelden dat op deze bergrug de slag om het Teutoburgerwald, ook nog de Varusslag genoemd moet hebben plaatsgehad. Dit was een slag tussen de Romeinen enerzijds en de Germanen, onder leiding van Arminius, anderzijds. Op deze laatste komen we in dit artikel nog uitgebreid terug. Ondertussen echter is gebleken dat de slag zich zo'n 50 kilometer noordwaarts moet hebben plaats gevonden.

Hoe dan ook, het Teutoburgerwald is een paradijs voor de wandelaar en hiker, maar ook fietser, kanovaarder en klimmer.

Wandelingen zijn er van elke afstand. Men kan kiezen volgens thema's: pelgrimswegen, mooie vergezichten, weidewandelingen. Er is zelfs een netwerk van tourbussen die je naar het beginpunt van een wandeling kunnen brengen.

Bielefeld is de hoofdstad. Het wordt reeds in de 9e eeuw vermeld en zal uitgroeien tot een bloeiende handelsstad die in de 15e eeuw zal toetreden tot de Hanze.

De stad kende een rijke Joodse wijk, die in de tweede wereldoorlog volledig werd vernietigd en waar de mooie synagoge werd afgebrand. Echter, vele Joden konden tijdig aan de dodentransporten ontsnappen door voortijdige emigratie. In 2008 kwamen hun nazaten weer terug, kochten een voormalige Lutherse kerk en verbouwden ze tot synagoge.

We kennen Bielefeld vooral door zijn beroemdste inwoner: Dr. Oetker, de man van de puddingpoeder en pizza. Het concern dat nog altijd geleid wordt door de familie stelde wereldwijd in 2020 zo'n 38.000 mensen te werk. Ondertussen beperken de activiteiten van het concern zich niet alleen meer tot pudding, maar bestuurt het niet alleen drankbedrijven (Flaschenpost en Henkell & Co) maar ook banken en een hotelketen.

**De andere grote stad in het Teutoburgerwald is Paderborn, ook een Hanze-stad en vooral heel oud. De stad zou dateren van voor 777, vermits Karel de Grote er zijn eerste Rijksdag heeft gehouden op Saksisch grondgebied.
De stad is een mengelmoes van oude en nieuwe architectuur.**

Eén van de voornaamste trekpleisters van het Teutoburgerwald is het Hermanns denkmal in de buurt van Detmold. Het is een ode aan Arminius, de leider van de Germaanse stam der Cherusken.

Zijn sterke punt was dat hij de werking van de Romeinse legioenen goed kende, vermits hij was opgegroeid bij hen en ook enige tijd gediend had in hun leger. Hij zorgde ervoor dat het Romeinse leger die door de streek trok, een weg nam door het dichte bos, ingesloten door heuvels en moerassen, waardoor ze een lange colonne vormden en gemakkelijker aan te vallen waren. De slag duurde drie dagen en geen Romein bleef over.*

Echter, deze strijd die de macht van de Germanen wel goed in de verf zette, raakte in vergetelheid.

Het was pas in de 19de toen geschiedschrijvers op zoek gingen naar "nieuwe" Duitse helden dat de geschiedenis van Arminius weer werd bovengehaald.

Hij kreeg prompt een standbeeld, alhoewel prompt? De bouw duurde van 1838 tot 1875 en is een ontwerp van Ernst von Bandel.

Het is kolossaal, enkele cijfers: de totale hoogte, met sokkel, bedraagt 53,46 meter. Het binnenwerk is een ijzerconstructie beslaan met koperen platen, het standbeeld weegt zo'n slordige 42,80 ton. Het zwaard dat Arminius aka Hermann in de hand heeft meet 7 meter en weegt op zich 500 kg.

Het is nog steeds het hoogste standbeeld van Duitsland en was tot de bouw van het Vrijheidsbeeld in 1886 het hoogste standbeeld van de Westerse wereld.

Er is een grote betalende parking en cafetaria, van waaruit je al wandelend door de bossen het standbeeld kunt bezoeken. Men mag er niet overnachten.

*Het relaas over deze strijd is te zien in de serie op Netflix, "Barbarians".

Voor de lange afstandswandelaars, er is ook een Hermannsweg: 226 km lang en leidt je in 13 etappes langs de mooiste delen van het Teutoburgerwald. Onderweg passeer je ook de Externsteine, wat ons meteen naar de tweede trekpleister van deze streek brengt.

De Externsteine vormen een formatie van zandsteen, enkele langwerpige stenen die wel plots uit het landschap lijken op te rijzen. Ze zijn gevormd door de erosie en lijken wel wolbalen die op elkaar gestapeld zijn.

Er zijn sporen gevonden die bewijzen dat de omgeving rond de rotsen bewoond werd in de Steentijd. Voor esoterici hebben de rotsen tot op de dag van vandaag nog altijd een grote aantrekkingskracht.

Er zijn inscripties te vinden die duidelijk maken dat het al vanaf de 12de eeuw het geval is.

De rotsen hebben een grote bezoekersparking waar men niet mag overnachten.

De Hermannsweg doet ook het dorpje Tecklenburg aan dat zeker een bezoekje verdient. Het middeleeuws centrum met zijn vakwerkhuisen en straatjes met kasseien die naar het kasteel leiden, brengen je als het ware terug in de tijd. Het geheel lijkt meer een openluchtmuseum dan een bewoond dorp. Ook de dorpjes Ledde en Leeden in de buurt hebben nog hele mooie vakwerkhuisen.

In de buurt van Tecklenburg is er nog een rotsformatie te bezoeken, die de weinig flatterende naam "Das Hockendes Weib" (Het gehurkte wijf) heeft meegekregen.

Overnachtingen

Het Teutoburgerwald heeft heel weinig campings en maar enkele officiële, al dan niet betalende camperplaatsen. Er zijn wel, volgens Park4Night tal van officieuze camperplaatsen, waar gezien dit toch Duitsland is, enige voorzichtigheid en navraag is geboden om er zomaar de nacht door te brengen.

Nuttige links

www.teutoburgerwald.de

<https://www.muensterland.com/nl/toerisme/orte-muensterland/plaatsen-in-munsterland/tecklenburg/>

De Lüneburger Heide

Boomtoppenwandeling, een blotevoetenpad, een junglebrug en zelfs een yogabos, dat alles heeft de Lüneburger Heide te bieden in een prachtig heidelandschap dat elke seizoen opnieuw een ander beeld aanbiedt.

Dit is een perfecte plek om te wandelen langs schijnbaar eindeloze paadjes waar er achter elke bocht weer een ander landschap schuilgaat.

Wilseder Berg, De hoogste "berg" van de streek met zijn 169,2 meter, ligt op een 570 kilometer van Brussel, wat deze streek tot een mooi doel maakt voor een herfstvakantie.

De hele Lüneburger Heide situeert zich tussen Hannover en Hamburg.

Op weg naar deze mooie streek houden we even halt in Bergen-Belsen.

Bergen-Belsen was het concentratiekamp in Nazi-Duitsland waar er een einde kwam aan de helse tocht van Anne Frank, het veertienjarige meisje, dat wereldberoemd werd door haar dagboek en het symbool is van de Holocaust.

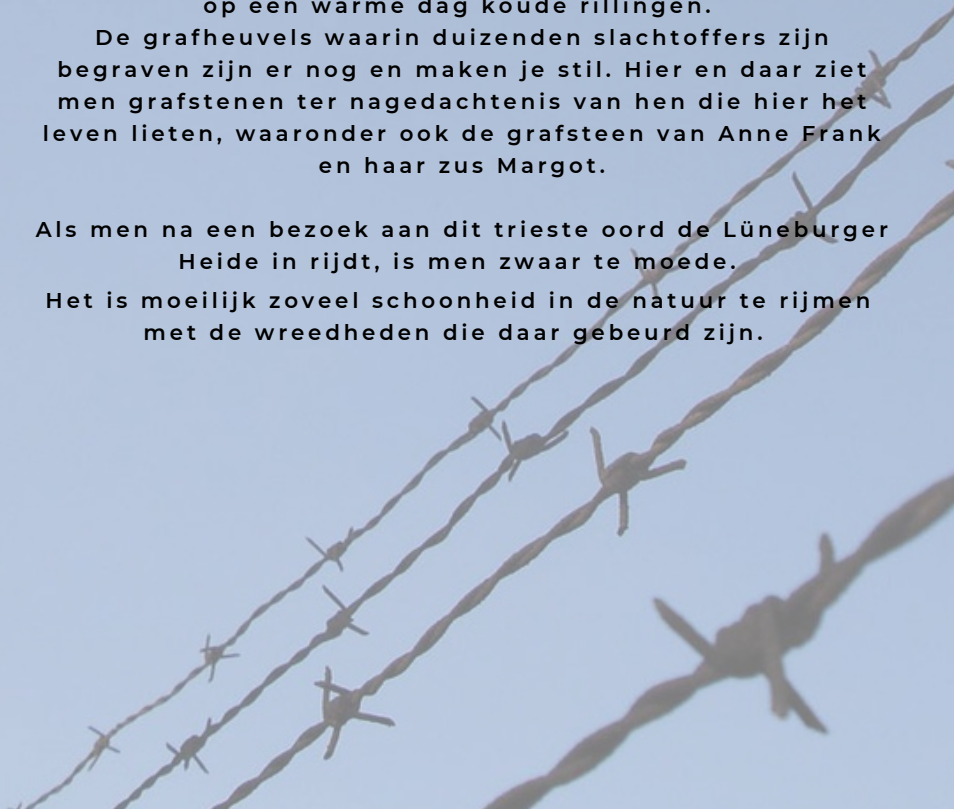
Er is een grote parking waar men niet mag overnachten. Het documentatiecentrum en de gronden van het vroegere concentratiekamp zijn gratis te bezoeken. Honden mogen niet mee.

Er staan geen barakken meer maar het desolate boomloze landschap waar ooit het centrale plein was, geeft je zelfs op een warme dag koude rillingen.

De grafheuvels waarin duizenden slachtoffers zijn begraven zijn er nog en maken je stil. Hier en daar ziet men grafstenen ter nagedachtenis van hen die hier het leven lieten, waaronder ook de grafsteen van Anne Frank en haar zus Margot.

Als men na een bezoek aan dit trieste oord de Lüneburger Heide in rijdt, is men zwaar te moede.

Het is moeilijk zoveel schoonheid in de natuur te rijmen met de wreedheden die daar gebeurd zijn.

Een verblijf in de Lüneburger Heide kan je het best associëren met totale rust. De streek met zijn heidelandschappen en "Moren" (heidemoerassen) nodigt uit tot wandelen, fietsen, kortom tot rust komen en herademen.

Een dorpje dat een bezoek waard is, is Bispingen, dat trouwens een drukbezochte, betalende camperplaats heeft, het Oberhaverbeck car park (#18805 op Park4Night). Deze camperplaats ligt aan de rand van een uitgestrekte heide voor uren fiets- en wandelplezier.

Misschien heb je het geluk dat er net een herder zijn schapen voor de avond verzamelt en kan je het fantastische schouwspel tussen de honden en schapen bewonderen.

De dorpjes in en rond de heide zijn allemaal met de natuurpracht van hun omgeving verbonden en bieden prachtige parken en tuinen met de kleuren van de erica aan.

Wil je toch even een stad opzoeken, dan ligt Bremen niet zo ver af. Het heeft een heel gezellig stadscentrum met terrasjes en restaurants. De stad is bekend van het sprookje van de gebroeders Grimm over de Bremer Stadsmuzikanten.

Trouwens, op de rand van het Teutoburger Wald, wat hiervoor aan bod kwam, op weg naar de Lüneburger Heide vindt men Hameln, waar zich nog een sprookje van Grimm afspeelde: "De rattenvanger van Hameln". Zeker een bezoek waard in Bremen is het oude stadsgedeelte Schnoor. Het is vrijwel volledig autovrij waardoor je je in een andere tijd waant.

Bremen heeft trouwens een prachtige camperplaats (#7274 op Park4Night), wat prijzig, maar heel goed gelegen. Langs een wandelpad door een wijk met vakantiehuisjes bereikt men het veer waar men zo het centrum van de stad binnenloopt.

Nuttige links

<https://www.lueneburger-heide.de/>

<https://bergen-belsen.stiftung-ng.de/>

<https://www.bremen-tourismus.de/nl>

Wakker worden en dromen dat je met een camper rijdt, dat terwijl een camper je eigenlijk niets zei.

De ledenpagina...

V. en K. uit H. toeren al drieënhalf jaar rond met hun camper, een McLouis Sovereign 481G. Die kwam er toen V. op een nacht gedroomd had dat ze met een camper reden. Nochtans zei camperen hun niets. Ze waren er van overtuigd dat dit niets voor hen was: zo altijd met je hele huisraad rondrijden. Maar de droom was zo echt en ze had er zo van genoten, met als gevolg dat er twee maand later een camper op de oprit stond.

Tweemaal per jaar doen ze een lange reis van een twee à drie weken en regelmatig wordt er een weekendje meegepikt. Ze zijn beiden nog werkende en voor de komende negen jaar zitten langere trips er voorlopig nog niet in.

Alhoewel al naar Spanje, tot Malaga, te hebben gereisd op familiebezoek, blijft Frankrijk voor hen het topland wat camperen betreft. Voor weekends ontdekken ze mooie plekjes in eigen land of bij onze noorderburen.

Ze hebben niet echt een voorkeur voor campings of camperplaatsen en zelfs een nachtje "into the wild" schrikt hen niet af.

De grote toeristische trekpleisters zeggen hen niet zo veel. Ze geven de voorkeur aan natuur of het nu in het gebergte is of aan zee.

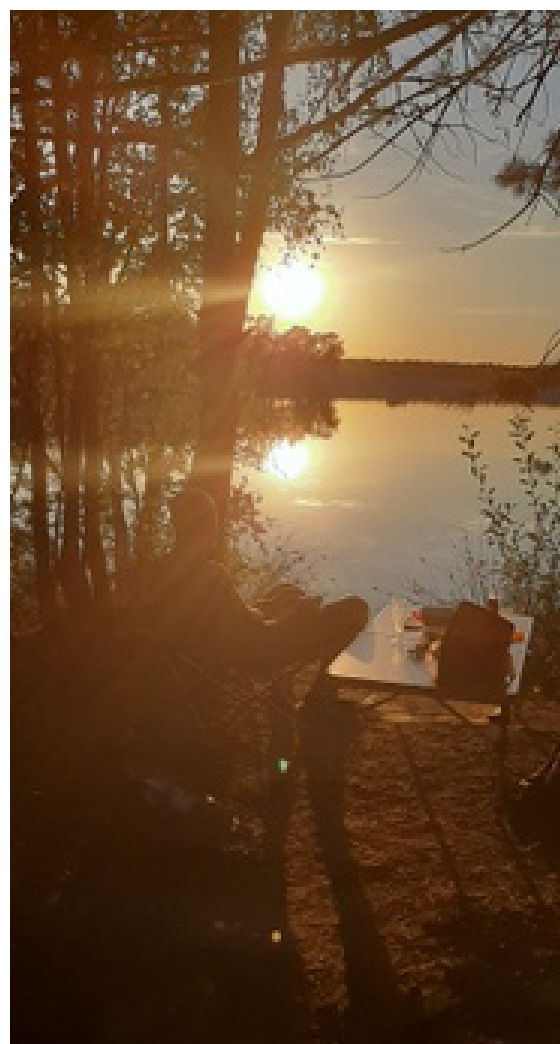

Hun topplek bij uitstek is Baou Beni in de Gorges du Verdon, in Frankrijk.

Wandelen en fietsen vormen de boventoon van hun dagdagelijkse bezigheden en als de avond valt worden er boeken en spelletjes bovengehaald of...gaan ze zonsondergangen spotten.

Voor hen is camperen de ultieme ontspanning buiten het werkende leven. Ze hebben al zoveel leuke ervaringen gehad, mooie plaatsen bezocht en leuke mensen ontmoet.

Plannen zijn er genoeg. Het Zuiden van Italië en Slovenië staan zeker nog op hun verlanglijstje.

V. roert graag zelf in de potten als het op eten aankomt. Alhoewel, potten? Ze is een crack in éénpansgerechten: groentjes, gehakt, veggie, Thaise curry, couscous, pasta...noem maar op. Alles in één pot staat ook gelijk aan een minimum aan afwas. Slim gezien!
Ze geeft ons graag het recept van haar "prei in het potje".

Prei in het potje : 2 grote preien, 400 gr vastkokende aardappelen, 250gr gemengd gehakt (in Frankrijk neem ik van de hachee farci om groenten mee op te vullen)

Bereiding : klontje boter smelten, gehakt in stukjes eventjes kleuren, prei in stukken van ongeveer 7cm snijden en erbij doen. Aardappelen schillen en ook toevoegen. Kruiden met curry en zout. Een beetje water toevoegen en een kwart bouillonblokje. Laten stoven terwijl je een aperitiefje drinkt en na een klein half uurtje smullen maar.

Zien jullie hier ook graag jullie verhaal over camperen verschijnen?
Geef ons een seintje via [de contactpagina van de website](#) en we sturen je een invulformulier met enkele vragen. Aan de hand daarvan spinnen we er een artikel rond.

BijééngeSPROKKELd

- Koksijde heeft er een privé-camperpark bij. CamperDuin opende zijn deuren of moeten we zeggen zijn slagboom op 26 mei 2023, met 69 ruime plekken, gelegen aan het natuurgebied "De Doornpanne" in Koksijde en is exclusief voorbehouden voor campers. Rustig gelegen, aan de Belgische kust, waar er van alles te beleven is. Het park beschikt over de nodige faciliteiten om campers te ontvangen: stroom op elke plaats, wifi, lozen chemisch toilet en grijs water (gratis), en een watertappunt (betalend). Er is ook een speeltuin, petanquebaan, picknickplaats, BBQ-plaats en hondenweide. CamperDuin is een geautomatiseerd park waar u zelf kan inchecken via de incheckzuil ter plaatse. Reserveren kan uiteraard ook vooraf via de website. <https://www.camperduin.be/>
- RVR is een keten van camperplaatsen die opgericht werd begin 2023. Op het ogenblik zijn er reeds drie camperplaatsen in Frankrijk. Ecologisch camperen is hun streefdoel. Ze zullen er zelfs voor zorgen dat er op elk van hun camperplaatsen compostbakken zullen staan om groen- en keukenafval in te gooien. Meer verneem je via hun facebookpagina <https://www.facebook.com/RVR.world>
- Die andere organisatie Camping Car Park opende eerder deze zomer hun eerste camperplaats in Portugal (Pinhel-Guarda) en hun tweede in Spanje (Lorca-Murcia).
- Roeselare biedt campers maar liefst zes (3 maal 2) nieuwe camperplaatsen aan, op diverse locaties in de stad. Ontdek ze hier: <https://www.roeselare.be/nieuws/gratis-camperplaatsen-op-drie-locaties>
- Volgens de facebookpagina "Durbuy Vieille Ville" is de camperplaats "Le Vedeur" op 13/07/2023 weer geopend.
- Met spijt vernamen we de sluiting eind deze zomer van Camperplaats "'t Nesthof" in Diksmuide. Na 12 jaar campers te hebben ontvangen, gaan Nancy en Paul nu zelf genieten van reizen en veel vrije tijd.
- De Spaanse wetgeving i.v.m. overnachten op de openbare weg is nog strenger geworden. Als enig contact met de ondergrond zijn enkel de wielen toegestaan, d.w.z. geen trapje, geen keggen, maar ook geen luifel, stoelen en tafel buiten, geen werkende airco op het dak en geen open satellietschotel. Er mag ook geen lawaai buiten gehoord worden vanuit de camper. Er zou ook strenger gecontroleerd worden.
- De groep Papillon opent in de buurt van Bouillon in 2024 een gloednieuw vakantiecentrum. Er zou ook plaats zijn voor campers. De groep opende al eerder een camping Kinrooi. <https://papillonbouillon.be/>
- De Camper-Sprokkels hebben sinds kort een eigen pagina. We lichten er op tijd en stond een tipje van de sluier over toekomstige onderwerpen. Liken en volgen? Graag! <https://www.facebook.com/profile.php?id=100095431062773>

Deze nieuwsbrief is exclusief bestemd voor diegenen die zich inschreven voor ontvangst.

De volledige nieuwsbrief of afzonderlijke artikels mogen niet gekopieerd en/of gebruikt worden zonder de uitdrukkelijke toestemming van de beheerders of moderator.

©VLAAMSE MOBILHOME REIZIGERS

www.vlaamsemobilhomereizigers.weebly.com

De volgende Camper-Sprokkels verschijnen op
1 november 2023.

Ideeën voor onderwerpen? Laat het ons weten!
vlaamse.mobilhomereizigers@gmail.com
of via [de contactpagina](#) van de website.